MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2025 M.

VšĮ „Laimingų vaikų pilis“ / Miško mokykla

2025
Klaipėda

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2025 M.

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIŲ GRUPIŲ APRAŠYMAS....3
MIŠKO MOKYKLOS MISIJA....3
KONTEKSTINIS UGDYMAS MIŠKO MOKYKLOJE....3
LAUKO PEDAGOGIKOS PRINCIPAI....4
MIŠKO MOKYKLOS VERTYBĖS....5
Sveikata....5
Fizinė sveikata....5
Psicho-emocinė sveikata....5
Ryšys su gamta....6
5 metų ekologinio poveikio valdymo planas....6
Bendruomeniškumas....7
Kritinis mąstymas....7
Kūrybiškumas....7
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS....9
UŽDAVINIAI....9
UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS....9
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo ugdymosi srityse....11
Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“....11
Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams....11
Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams....14
Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams....19
Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“....25
Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams....31
Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams....35
Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams....40
ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ DARBO ORGANIZAVIMAS....46
Logopedo darbo organizavimas....47
Psichologo darbo organizavimas....47
Specialiojo pedagogo darbo organizavimas....47
Vaiko gerovės komisijos darbo organizavimas....47
VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS....48
VAIKO UGDYMO PASIEKIMŲ STEBĖSENOS TIKSLAI....48
PASIEKIMŲ STEBĖSENOS APRAŠAS....48
Vaiko pasiekimų stebėsenos etapai....48

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIŲ GRUPIŲ APRAŠYMAS

Miško mokyklos ikimokyklinės grupės sudarytos iš 12-16 dvejų – šešerių metų amžiaus vaikų, su kuriais dirba 2-3 mokytojai ir jų padėjėjai. Ikimokyklinio ugdymo grupės Giruliuose skirstomos pagal amžių, o Karklėje veikia viena mišri ikimokyklinio ugdymo grupė. Ugdymas grupėse paremtas kontekstinio ugdymo principais bei lauko pedagogikos principais. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėse taikomos geros pradžios koncepcija, holistonio ugdymo samprata bei gamtamokslinio ugdymo programa. Vaikai iki 80% ikimokyklinio ugdymo laiko praleidžia gamtinėje aplinkoje, vidaus erdvės naudojamos tik esant ekstremalioms klimato sąlygoms, poilsio metui organizuoti bei sandėliuoti ugdymo priemones ir vaikų asmeninius daiktus.

MIŠKO MOKYKLOS MISIJA

Padedame vaikams mokytis ir augti kūrybiškoje ir bendruomeniškoje aplinkoje, per ryšį su gamta ir lauko pedagogikos principus.

KONTEKSTINIS UGDYMAS MIŠKO MOKYKLOJE

Miško mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėse dirbama pagal suplanuotas mėnesines temas. Mokymo(-si) temos palnuojamos kiekvieniems mokslo metams, kai kurias jų kartojant ir gilinant, jos suderintos su metinių tradicinių švenčių ritmu, sezonų kaita bei vaikų interesais ir poreikiais. Kontekstinio ugdymo temos ~~puikiai~~ atliepia ikimokyklinio ugdymo principus:

- ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);
- vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;
- žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;
- sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;
- integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;
- įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;
- kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;
- vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės

kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

- lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;
- reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);
- šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

LAUKO PEDAGOGIKOS PRINCIPAI

Miško mokyklos ugdymas grindžiamas 6 lauko pedagogikos principais:

1. Ilgalaikis ugdymas: siekiame, kad vaikai Miško mokyklą lankytų nuo dvejų iki šešerių metų, toliau ugdymą tęstų Miško mokyklos priešmokyklinio ugdymo bei pradinio ugdymo klasėse. Ilgalaikiškumo principas taip pat atspindimas kasdieniniame ikimokyklinio ugdymo grupės lankyme – neturime sutrumpinto darželio lankymo galimybių. Ugdymo tęstinumas užtikrinamas per mėnesines temas, švenčių rato atsikartojimus, kasdieninės rutinos ir struktūros laikymąsi, tradicinių renginių ir bendruomenės susibūrimų organizavimą.
2. Ugdymas gamtinėje aplinkoje: ikimokyklinio ugdymo grupės yra įsteigtos gamtinėse vietovėse Giruliuose ir Karklėje. Grupių kiemuose drauge su vaikais auginamos daržovės, vaisiai ir uogos, vaistažolės ir gėlės, aplinka tvarkoma pagal tvarios aplinkos tvarkymo principus (plačiau aprašyta prie VERTYBĖS „Ryšys su gamta“). Ugdymas vyksta 80% lauko erdvėse bei patyriminiuose žygiuose. Ikimokyklinio ugdymo aplinkoje auginamos vištos bei bitės. Gamtinė ugdymo aplinka suteikia vaikams patyriminio ugdymo galimybių, sukuria erdvę augti savarankiškumo ir atsparumo įgūdžiams, puoselėti kitas 11 ikimokyklinio ugdymo kompetencijų.
3. Iššūkiais grįstas ugdymas: Miško mokyklos ikimokykliniame ugdyme plačiai naudojamos žygių ir tyrinėjimo praktikos, vaikams leidžiama laisvai judėti aplinkoje, patirti aplinką, fizinius sunkumus ir iššūkius, skatinamas fizinio kūno suvokimas ir patyrimas, puoselėjamas vaikų kritinis mąstymas atsižvelgiant į darželio ribas ir taisykles.
4. Holistinis ugdymas: Miško mokykjlos ikimokyklinio ugdymo grupėse vykdomas visuminis vaikų ugdymas aprėpiantis fizinį, emocinį ir dvasinį vaikų ugdymą, estetinį suvokimą, pilietiškumo ir tradicijų puoselėjimą per kasdienines rutinas ir veiklas.
5. Kvalifikuotų mokytojų lyderyste grįstas ugdymas: Miško mokyklos ikimokyklinio ugdymo mokytojai yra kvalifikuoti pedagogai siekiantys nuolatinio tobulėjimo, o pati organizacija dirba remdamasi nuolatinio augimo koncepcija. Miško mokyklos mokytojų kvalifikacija nuolat tobulinama vidinių mokyklos mokymų metu: kasmet

organizuojami pirmosios pagalbos, įtraukties, išgyvenimo įgūdžių, kūrybiškumo, žaidimų, komandinio darbo, nesmurtinės komunikacijos ir kiti mokymai visiems mokyklos darbuotojams. Miško mokykla yra akredituota Erasmus+ mokykla, tad kasmet apie 10 Miško mokyklos ikimokyklinių grupių mokytojų ir padėjėjų išvyksta stažuotis ar stebėti darbą užsienio mokymų centruose ir darželiuose.

6. Ugdymas orientuotas į mokinio poreikius: kaip aprašyta ikimokyklinio ugdymo principuose kontekstinio ugdymo skiltyje.

MIŠKO MOKYKLOS VERTYBĖS

Nuo įstaigos įsikūrimo pradžios, Miško mokyklos ikimokyklinėse grupėse puoselėjamos sveikatos, ryšio su gamta, bendruomenės, kūrybiškumo ir kritinio mąstymo vertybės. Jos plačiau aprašytos apačioje ir pavaizduotos paveikslėlyje 1.

Sveikata

Fizinė sveikata

Šios fizinės sveikatos savybės ugdomos Miško mokykloje:

- Raumenų tonusas ir stambioji motorika lavinama per aktyvius žaidimus lauke, žygius, nefiksuotą laisvą sėdėjimą;
- Smulkiųjų raumenų tonusas ir smulkioji motorika lavinama per vaikščiojimą, laipiojimą skirtingais paviršiais gamtoje, skirtingų paviršių ir medžiagų lietimą, žaidimą su jomis;
- Regos sveikata palaikoma būnat atvirose erdvėse su tolimu horizontu, natūraliai apšviestose lauko erdvėse ir gerai apšviestose vidaus erdvėse;
- Atsparumas kintančioms oro sąlygoms ugdomas per nuolatinį buvimą lauke visais metų laikais;
- Smegenų vystymasis užtikrinamas per buvimą gryname ore ir nuolatinį reikiamą deguonies kiekio pasisavinimą;
- Virusų ir užkrečiamųjų ligų prevencija vykdoma leidžiant 80% laiko lauke ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme ir 50% lauke pradiniame ugdyme;
- Antsvorio ir viršsvorio ankstyvajame amžiuje reguliavimas vyksta per nuolatinį aktyvų ugdymą (ugdymo proceso įžaidinimą, laisvą judėjimą ir pan.) ir sveikos mitybos skatinimą;
- Valgymo įpročių gerinimas, vartojant tausojantį maistą ruošiamą Miško mokykloje, naudojant ekologiškus produktus, atidžiai atsirenkant maisto produktų tiekėjus, sezoninės virtuvės principų taikymas maitinimo organizavime.

Psicho-emocinė sveikata

- Emocijų supratimo ir įvardinimo mokomasi remiantis įvairiais metodais nuo ikimokyklinio amžiaus (nesmurtinės komunikacijos metodai, Kimochi, emocijų kortelės ir pan.)
- Ugdytojai nuolat tobulėja holistinio ugdymo, vaiko psicho-emocinės raidos srityse, todėl atliepia įvairius vaikų poreikius, pastebi itin jautrius, itin gabius ar sunkumų turinčius vaikus. Šie nukreipiami darbui su Miško mokyklos psichologe ir/ar logopede, tėvams pateikiamos rekomendacijos bendravimui su vaiku namuose;
- Miško mokykloje rengiami seminarai, mokymai ir pokalbiai įvairiomis emocinėmis, psichologinėmis ar kitomis ugdymo temomis, į kuriuos kviečiami Miško mokyklos bendruomenės nariai – tėvai, ugdytojai;

- Miško mokykloje mažiau triukšmo, nes daug laiko leidžiama atvirose erdvėse. Tai padeda vaikams geriau koncentruoti dėmesį, susikaupti;
- Nuolatinis santykis su gamta – vandeniu, žeme, grynu oru, ugnimi – turi teigiamą terapinį poveikį tiek vaikams, tiek ugdytojams.

Ryšys su gamta

Miško mokykloje nuolat kuriamas darnus ryšys su gamta, kuris neapsiriboja gamtos pažinimu ar nauda žmogui, o yra abipusis, t.y. mes padedame gamtai, ji padeda mums. Miško mokykloje vykdomas šiukšlių rūšiavimas, kompostavimas, auginamos vištos, kurios suvartoja dalį maisto atliekų, auginamas daržas ir sodas, kad atskleistume visą mitybos grandies ciklą. Vadovaujantis tvarumo ir ekologijos principais tvarkoma darželio teritorija – tai ugdymo aplinkos kūrimas, kuris turi įtaką vaiko kompetencijų ugdymui per aplinkos poveikį. Žemiau pateikiamas šis planas.

5 metų ekologinio poveikio valdymo planas

Teritorijos priežiūra ir vaikų srautai:

- Skirtingų erdvių teritorijoje naudojimas, kad nenaudojamos erdvės galėtų pailsėti ir ataugti;
- Mažiausiai 5 skirtingų vietų miške ir paplūdimyje naudojimas už mokyklos teritorijos, kad nenuskurdintume vienos ar dviejų vietų gamtoje, leisti joms atsigauti;
- Skirtingų takų miške pasirinkimas arba vaikščiojimas numatytais pėsčiųjų takais, kad išsaugotume smulkiąją gyvūniją, augmeniją;
- Tik natūralių medžiagų (šakų, lentų, akmenų, žvyro ir pan.) naudojimas takelių įrengimui mokyklos teritorijoje.

Biologinės įvairovės valdymas mokyklos teritorijoje:

- Įvairių augalų: daržovių, vaismedžių, vaiskrūmių, vaistažolių, gėlių, sodinimas ir auginimas mokyklos teritorijoje;
- Natūralių tvorelių iš žilvičių, eglučių, kitų krūmų ir medžių darymas;
- Bičių auginimas ir priežiūra (3 ar daugiau avilių);
- Vabalų viešbučio puoselėjimas (1 ar daugiau vabalų viešbučių);
- Inkilų mokyklos teritorijoje pastatymas (mažiausiai 5) ir priežiūra, dalies krūmų palikimas ir nenaudojimas teritorijoje per paukščių perėjimo metą;
- Driežų namo įrengimas, vietoj driežų apžiūrinėjimo juos gaudant;
- Daržo auginimas pasitelkiant gamtinės daržininkystės principus (kompostavimas ir natūralus dirvos tręšimas, augalijos kombinavimas, pesticidų atsisakymas);
- Medžių priežiūra (saugojimas sveikų ir storesnių nei 12cm skersmens medžių, jų nekirtimas, pastatų statymas ir teritorijos plėtra, atsižvelgiant į medžių išsaugojimą, ligotų medžių šalinimas, genėjimas, kad apsaugotume medžius nuo lūžimo/išvirtimo per audras)
- Dalies sveikų šakų ir medienos palikimas teritorijoje, nesunaudojimas, tam kad kurtume vietas vabalų ir kitos smulkiosios gyvūnijos gyvenimui.

Ekologinio poveikio valdymas ikimokyklinio ugdymo procese:

- Antrinis priemonių ir medžiagų panaudojimas (kartoninės dėžės, popieriaus antra pusė, įvairūs indeliai, statybinės atliekos ir pan.);

- Atsinaujinančių resursų panaudojimas ugdomųjų priemonių gamyboje, kur įmanoma, vietoj plastikinių ar kitų sintetinių medžiagų;
- Ugdomųjų priemonių gaminimas per pedagogų mokymus, nekontaktinį pedagogų laiką, per ugdomąsias veiklas drauge su vaikais, vietoj priemonių pirkimo;

Ekologinio poveikio mažinimas per bendruomenės renginius:

- Daiktų ir rūbų mainų organizavimas 2 kartus per metus, kur bendruomenės nariai keičiasi nebenaudojamais gerais daiktais ir drabužiais vaikams ir suaugusiems;
- Medžių sodinimo mokyklos teritorijoje ar aplink renginys vieną kartą per metus.

Bendruomeniškumas

Pilietiškumas Miško mokyklos ikimokykliniame ugdyme puoselėjamas nuo ryšio su gamta, artimiausia aplinka, žmonėmis kūrimo, pereinant prie mokyklos bendruomenės puoselėjimo, prisidėjimo prie miesto bendruomenės ir miesto veiklų, savęs kaip Lietuvos piliečio suvokimo ir baigiant savęs kaip Europos piliečio ir žemės gyventojo supratimu.
Kiekvienoje iš išvardintų rolių Miško mokykla vykdo tam tikras veiklas:

- Ryšys su gamta, aplinka ir artimaisiais per kasdienines veiklas gamtoje, padėkas prieš maistą;
- Mokyklos bendruomenės puoselėjimas per bendruomeninius renginius, aiškų, atvirą ir išsamų komunikavimą su mokyklos tėvų ir mokytojų bendruomene;
- Platesnės bendruomenės kūrimas pasirenkant vietinius tiekėjus bei ūkininkus;
- Dalyvavimas prasminguose miesto renginiuose, viešųjų erdvių mieste lankymas, viešųjų paslaugų naudojimas (vietinis miesto transportas, viešoji biblioteka ir pan.);
- LR himno giedojimas kiekvieną rytą savo grupėse ir klasėse, LR himno bendras giedojimas per valstybines šventes, valstybinių švenčių minėjimas, lietuviškų simbolių, etnografijos, tradicijų puoselėjimas ir diegimas ugdymo procese;
- Tarptautiškumo skatinimas priimant kitų tautybių, kitakalbius vaikus į ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo grupes, Europos solidarumo korpuso projektų koordinavimas ir tarptautinių savanorių priėmimas Miško mokykloje, tarptautinių darbuotojų darbinimas Miško mokykloje (apie 10% visų darbuotojų), mokytojų tarptautinių mainų ir darbo stebėjimo vizitų skatinimas ir tarptautinių mokytojų priėmimas stebėti darbą Miško mokykloje, kitų Erasmus+ projektų koordinavimas ir vystymas.

Kritinis mąstymas

Kritinis mąstymas Miško mokykloje skatinamas visuose ugdymo lygmenyse. Ikimokykliniame ugdyme per savarankiškumo puoselėjimą, tvarkymosi rutinų įgyvendinimą, taisyklių kūrimą drauge su vaikais, tų taisyklių prasmės supratimą, teritorijos ir savo artimiausios aplinkos suvokimą. Ikimokykliniame ugdyme vaikai skatinami reflektuoti, suprasti ir įvardinti savo patirtis bei jausmus. Priešmokyklinėse grupėse ugdoma refleksijos kompetencija, o pradinėje mokykloje mokiniai pilnai įvedami į kasdieninės refleksijos ir ketvirtinio įsivertinimo praktikas, kurios detaliau aprašytos kompetencijų vertinimo skyriuje.

Kūrybiškumas

Laisvas žaidimas ir ugdymo priemonės be aiškios paskirties ~~puikiai~~ vysto kūrybiškumo kompetencijas ankstyvajame amžiuje. Vaikų inicijuotų projektų vykdymas atveria didesnes galimybes vaikų saviraiškai ir kūrybiškumui. Ugdymo procese dalyvauja dalykininkai, dauguma

jų profesionalūs meno sričių atstovai: muzikantai, aktoriai, dainininkai, dailininkai, dizaineriai, fotografai. Jų siūlomos veiklos integruojamos kasdieninėje ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programoje ir papildo pradinio ugdymo pamokų programą.

Paveikslėlis 1.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS

Atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

UŽDAVINIAI

1. Užtikrinti, kad visi vaikai galėtų dalyvauti bendrose ugdomosiose veiklose ir pašalinti bet kokias kliūtis jų mokymuisi.
2. Organizuoti ugdymą per žaidimą, kuriame mokytojo vedimas būtų derinamas su vaiko iniciatyva, naudojant praktinio mokymosi būdus (projektus, tyrimus, žygius, eksperimentus, ekskursijas, diskusijas ir kt.) pripažįstant kasdienį gyvenimą grupėje bei gamtinę darželio aplinką, kaip nedalomą ugdymo dalį.
3. Ugdyti vaikų kūrybiškumą pasitelkus gamtines medžiagas ir kūrybos priemones bei per laisvą žaidimą, meninių darbelių kūrimą (piešimą, lipdymą, konstravimą, darbą su įrankiais), istorijų kūrimą ir pasakojimą, sukuriant saugią erdvę kūrybai bei įdėjų įgyvendinimui.
4. Suteikti galimybę mokytis per patirtį: žaisti, klausti, tyrinėti, pasirinkti veiklas ir priemones, reflektuoti išmoktus dalykus ir numatyti tolesnius veiklos žingsnius.
5. Ugdyti gebėjimą pagarbiai bendrauti ir bendradarbiauti su vaikais bei suaugusiaisiais, mokyti spręsti kasdienes problemas, atsižvelgiant į savo ir kitų gebėjimus, norus ir poreikius bei veiksmų pasėkmes.
6. Rūpintis vaikų psichine ir fizine sveikata, užtikrinti jų saugumą darželyje, adaptaciniu laikotarpiu padėti prisitaikyti naujoje aplinkoje, taip pat atliepti aktyvumo bei judėjimo poreikius.
7. Kurti pagarba ir pasitikėjimu grįstus santykius su visais bendruomenės nariais: tėvais, globėjais, mokytojais, švietimo pagalbos specialistais, aptarnaujančiu personalu, administracijos darbuotojais.

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas Miško mokykloje yra grindžiamas visuminiu ugdymu:

- ugdymo(si) procesas siekia užtikrinti subalansuotą visų 18 pasiekimų sričių pasiekimų plėtotę ir atskirų ugdymosi sričių dermę;
- universaliu dizainu mokymuisi – siekiama užtikrinti vaikų individualumo pripažinimą ir priėmimą, sukuriant sąlygas kiekvienam mokiniui įsitraukti į bendrą ugdymo(si) procesą;
- pagrindine vaikų veikla - žaidimu ir kita patirtine veikla siekiama pajausti, tyrinėti, kurti, dalintis;
- visi ugdymo(si) elementai siekia harmoningo emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos ir kūrybos galių vystymosi.

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2025 M.

Ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys sudarytas remiantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023), atskleidžiant plėtojamas vaiko galias per svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis. Paveikslėlis nr. 2.

Atsižvelgiant į vaiko amžių, kiekvienoje ugdymo(si) srityje numatytos pasiekimų sritys, esminiai gebėjimai, vertybinės nuostatos ir pateiktos ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos. Ikimokyklinio ugdymo turinį dėliojame pagal tai, ko norime pasiekti per tam tikrą amžiaus laikotarpį. Lentelėje fiksuojame galutinį siekiamą rezultatą 3 metų ugdytiniams ir 5/6 metų ugdytiniams. Vaikų pasiekimai į grupes jungiami pagal tiksle numatytas vaiko galias, kurios plėtojamos per vaiko raidą skatinančias visuminio ugdymo(si) 5 sritis.
Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam ugdymui, kuris apima vaiko protą, racionalias žinias jo pojūčius bei jausmus, grįstas tyrinėjimais, eksperimentavimu, atradimais, kūryba ir bendradarbiavimu. Ugdymo(si) veiklos planuojamos pagal kontekstinio ugdymo temas, kas apjungia ir susieja skirtingas žinias į vieną holistinį ir kompleksinį ugdymo turinį. Vaikas, kaip jaunasis tyrėjas, atradėjas auginamas grupėje ir už jos ribų, skatinant intelektualią, kritinio mąstymo reikalaujančią veiklą ir kiekvieno vaiko asmeninę pažangą.
Ugdymo organizavimas lauke žadina vaiko motyvaciją mokytis, patirti, atrasti, plečia mąstymo galimybes, emocijų pažinimą ir spektrą, ugdo kūrybiškumo, kritinio mąstymo įgūdžius, savęs, kaip dalies gamtos suvokimą.
Ekskursijos, išvykos ir žygiai yra neatsiejama Miško mokyklos ikimokyklinių grupių veikla. Šios veiklos praturtina vaikų patirtį: jie susipažįsta su artimiausia gamtine, socialine ir kultūrine aplinka, mokosi ne tik orientuotis naujoje aplinkoje, bet ir pritaiko savo žinias veikdami natūralioje aplinkoje. Ugdymo turinio įgyvendinimas organizuojamas taip, kad atitiktų pagrindinius ir prigimtinius vaiko poreikius, sudarytų galimybę atsiskleisti vaiko individualumui ir savitumui visose ugdymo(si) pasiekimų srityse, kurių visuma užtikrintų ugdytinių mokyklinę brandą.

Paveikslėlis nr. 2.

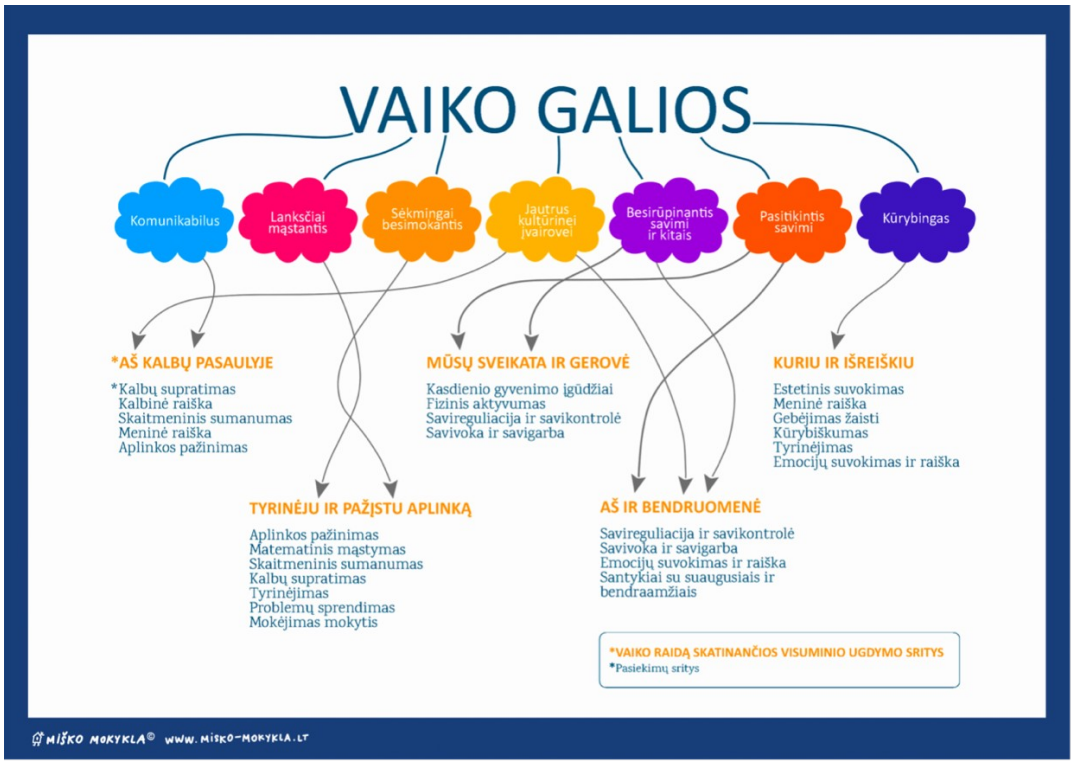

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2025 M.

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo ugdymosi srityse

Pedagogas veikia kaip įkvepiantis pavyzdys, pats tyrinėdamas judesius ir įsitraukdamas į laisvą žaidimą per judesį, valgydamas sveiką maistą ir rūpindamasis Miško mokyklos aplinka, taip motyvuodamas vaikus sekti jo pavyzdžiu. Jis sukuria lanksčią ir visiems prieinamą ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai, nepriklausomai nuo jų amžiaus, socialinių, kultūrinių ar sveikatos skirtumų, gali žaisti, patirti ir ugdytis gamtinėse erdvėse.
Pedagogas skatina individualizaciją ir veiklų diferencijavimą, pritaikydamas veiklas prie vaikų poreikių ir gebėjimų, leidžiant jiems veikti savo tempu ir mokytis vieniems iš kitų. Patirtinis mokymasis yra esminė Miško mokyklos strategija, kurioje vaikai įsitraukia į praktines užduotis, eksperimentus ir žaidimus, skatinančius jų smalsumą ir kūrybiškumą bei laisvo žaidimo veiklas, kuriose atkartoja išmoktas, mokytojo organizuotas veiklas bei atskleidžia savo pomėgius ir polinkius.
Laisvo žaidimo metu, kur pedagogas veikia, kaip naujo žodyno, sudėtingesnio mąstymo, įvairesnių priemonių nešėjas, vaikai lavina savo kritinio mąstymo, kūrybiškumo gebėjimus.
Organizuojamos gamtinės veiklos Miško mokyklos kieme ir už jos ribų, padeda vaikams natūraliai vystytis fiziškai: smulkioji motorika vystoma per skirtingų paviršių lietimą ir skirtingų natūralių medžiagų naudojimą veiklose, stambioji- per įvairių kliūčių įveikimą, greičio, ištvermės, jėgos žaidimų natūralų prisitaikymą pagal vaiko galimybes.
Žaidybiniai metodai, praktinės užduotys, tyrinėjimas ir interaktyvios veiklos padeda vaikams įtvirtinti sveikos mitybos, asmens higienos ir saugaus elgesio įgūdžius. Šiuos įgūdžius taip pat kasdieną palaiko grupėse pasiskirstomi buities darbeliai.
Ugdymosi procesas apima įvairius kontekstus, tokius kaip universalaus dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir kūrybinių dialogų kontekstus, kurie visi kartu kuria prasmingą ir įtraukiantį ugdymosi procesą, skatinantį vaikų fizinį aktyvumą, sveikatą, kūrybiškumą ir socialinį - emocinį vystymąsi. Socialinį – emocinį ugdymą papildo Kimochi emocinio intelekto ugdymo programa, kurią mokytojai įgyvendina su vaikais nuo 2 metų ir tęsia pradinėje Miško mokykloje.
Kontekstinio ugdymo temos parenkamos pedagogų sutarimu, grupių pedagogai aktyviai dalinasi metodine medžiaga tarp grupių, nes visoje ugdymo įstaigoje vienu metu yra įgyvendinamos tos pačios temos.
Miško mokykloje kuriama ir įgyvendinama dienos rutina papildo ugdymo sritis per:
- pilietiškumo veiklas (kasdieninis himno giedojimas ryto rato metu);
- aktyvias žaidybines veiklas;
- susikaupimo ir dėmesio koncentravimo praktikas (trumpi tam skirti žaidimai ir veiklos, pvz.: padėka prieš maistą);
- kasdieninių darbelių atlikimą (savo aplinkos, grupės erdvių organizuotas tvarkymasis, kitų atsakomybių pasiskirstymas);
- rutinos dalių įžaidybinimą (pvz.: į poilsio kambarį važiuojantis traukinukas);
- rutinos dalių atsikartojimą, apibrėžtumą ir susitartus rutinos standartus.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Antri-treti vaikų gyvenimo	Ugdymo(si) gairės iš vaiko

	metai	perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminis gebėjimas Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	Suaugusiojo padedamas ruošia maistą bei daro kasdieninius su maistu ir valgymu susijusius darbelius: tepa, laužo, mirko, valo stalą, išsiima iš kuprinės indelius, dedasi maistą, padeda atnešti ir nunešti termosus. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu lauke ir viduje, prausiasi ir šluostosi rankas, veidą, stengiasi savarankiškai apsirengti ir nusirengti, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą savo asmeninius daiktus, lauko įrankius bei priemones, žaislus. Susipažįsta su darželio taisyklėmis ir ribomis, geba atskirti darželio kiemų ribas, darželio ribas;	- Susipažįsta su darželio taisyklėmis ir ribomis, geba atskirti darželio kiemų ribas, darželio ribas; - Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu valgio metu bei maisto gaminimo veiklų metu; - Skanauja įvairų maistą ir geba atskirti skonius, juos įvardinti, - Žino vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, kaupia žodyną; - Grupės įrengtoje “virtuvėje” žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus; - Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius; - Mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoti, tvarkyti žaislus bei asmeninius daiktus; - Geba atskirti darželio ribas, pradeda susipažinimą su asmeninio saugumo principais.

Fizinis aktyvumas Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.	- Vaikščioja ir išlaiko pusiausvyrą einant įvairiais lauko paviršiais ir dangomis, įveikia kliūtis – perlipa per šaką, medį, lipa į kalniuką; - Geba pereiti nuo greito ėjimo prie bėgimo; - Pradeda lankstyti ranką per riešą, vis tiksliau atliekant judesius; - Mokosi taisyklingai laikyti rašymo priemones – pieštukus, kreideles, gamtines priemones; - Dėlioja daiktus vieną ant kito, užsuka, atsuka, darinėja, naudojasi stalo įrankiais; - Geba eiti į 4-5 km. žygius;
Savivoka ir savigarba Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas ar mergaitė, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka/ nepatinka, supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, suvokia darželio ir grupės ribas ir taisykles.	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis. Pasako kiek jam metų, savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiaisiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir svečius. Geba neatsiskirti nuo grupės žygiuose ir išvykose.	- Ugdosi dienos ritmo pajautą, kai kasdienių veiklų metu yra mokytojo skatinami atpažinti kūno siunčiamus signalus: gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti; - Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebėti ir pasitikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar vyks; - Mokosi prisiimti atsakomybę už savo dienos darbelį; - Tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, pažymi, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.

Savireguliacija ir kontrolė Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	- Kasdienio valgymo metu mokosi valgyti savarankiškai; - Naudojasi stalo įrankiais, pasirenka stalo įrankį skirtingam maistui valgyti; - Geba laikytis darželio ribų, žygių taisyklių ir susitarimų padedamas suaugusiojo.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminis gebėjimas Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo. Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų ir sveiką maistą, iš kur jis atsiranda, ir ką reikia valgyti, kad augtų sveikas.	Stengiasi rinktis sveikus maisto produktus. Savarankiškai serviruoja ir tvarko stalą, valgo tvarkingai ir susitvarko pavalgęs. Taisyklingai plauna rankas, apsirengia ir nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo daiktais. Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Atpažįsta tinkamus ir netinkamus prisilietimus. Žino, kur kreiptis pagalbos, ir mokosi saugoti save bei kitus.	- Klauso, aiškinasi, randa atsakymus apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai; - Diskutuoja su draugu kas yra sveika, o kas ne, savo nuomonę argumentuoja; - Žaidžia vaidmeninius, režisūrinius žaidimus; - Tyrinėja vaisius ir daržoves, sveria, uosto, pjausto, pavadina, gėrisi estetinius įspūdžiu; - Tyrinėja, matuoja, žymisi išgeriamo vandens kiekį; - Motyvuojamas suaugusiojo pavyzdžio laikosi asmens higienos; - Supranta, kodėl svarbu laikytis asmens higienos; - Įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, maloniai akiai;

		- Imasi iniciatyvos pastebint ne vietoje padėtus daiktus, numestą šiukšlę, rūšiuoja šiukšles; - Mokosi suprasti saugaus bendravimo taisykles, kreipiasi pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimei, patekus į bėdą; - Supranta, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę; - Mokosi saugaus elgesio grupėje, gatvėje, miške, prie vandens telkinių, sužino apie daiktus ir gamtinius resursus, kurie pavojingi jų sveikatai ir saugumui, laikosi susitartų saugaus elgesio taisyklių
Fizinis aktyvumas Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas Tiksliai ir koordinuotai eina. Tobulina koordinaciją, orientaciją erdvėje, vikrumą, greitumą, jėgą žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį ir kitas priemones, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Eina, bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu, ištvermingas Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius išlaikant pusiausvyrą.	-Juda spontaniškai su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis ir gamtiniais objektais; - Išbando mokytojo demonstruojamus, pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus laisvo žaidimo metu; - Inicijuoja ir įsitraukia į inicijuojamus užsiėmimus, fantazuoja, ieško neįprastų pozų, judesiais perteikia pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes; - Nevaržomai judant, eksperimentuojant išbando savo kūno judėjimo galimybes, ribas; - Saugiai keičia savo kūno pradines padėtis, veikiant ribotame plote pratinasi judėti saugant save ir kitą; - Žaidžiant komandinius žaidimus, mokosi laikytis

		taisyklių, laimėti, pralaimėti; - Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją dėliojant, konstruojant, veriant, piešiant ir kt.
Savivoka ir savigarba Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam vardu/ pavarde, geba pasakyti kur gyvena, komentuoja, kuo domisi, kas patinka ar nepatinka, supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą, lytiškumą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius vaidmenis. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių, moka Lietuvos himną.	- Atsižvelgia į visos dienos režimą, dėlioja dienos ritmo paveikslėlius, skirtingų dienų įvykius, keičiančius įprastą dienos eigą, dienos ritmą; - Vakare reflektuoja ar pavyko įgyvendinti susiplanuotą dienos ritmą, aptaria kaitos priežastis; - Suaugusiojo padedami susikuria įvairius ritualus; - Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo; - Atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip nuramina kūną, emocijas, mintis - Išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus; - Geba eiti į visos dienos žygius iki 10 km.;
Savireguliacija ir kontrolė Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Žino ir geba taikyti įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose	-Geba laikytis taisyklių prie stalo; - Suaugusiojo padedami orientuojasi dienos ritme, žino savo pareigas, ribas, galimybes, grupės ir darželio taisykles bei jų laikytis; - Kuria įvairius siužetus režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu, pažįsta Kimochi personažus ir geba jais manipuliuoti kasdieniniame gyvenime;

	situacijose jas ignoruodamas. Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	- Geba išklausyti skaitomų tekstų ir pasakojimų; - Supranta maisto ciklą bei kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, jo nešvaistyti; - Tyrinėja kiek reikia įdėti darbo, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo – suaugusiojo padedami įgyvendina maisto auginimo nuo sėklos iki maisto atsiradimo ant stalo projektus;

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“
Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Antri-treti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savivoka ir savigarba Vertybinė nuostata Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiaisiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	- Savo kūno ribas jaučia suaugusiojo glaudžiami, žaidinami, rengiami, kalbinami; - Išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas, pajausdami, patirdami, ką kuri kūno dalis daro; - Stebi save veidrodyje, savo atvaizdą matydami vandens paviršiuje, žaisdami šešėlių žaidimus; - Supranta save kaip unikalų asmenį žaidžiant, pasakojant, piešiant save, geba pasakyti savo stiprybes; - Pajaučia savo augimą per didėjantį savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuodamiesi išaugtus drabužėlius ar batus, naudodami ūgio matuoklius, žiūrinėdami anksčiau

		darytas savo nuotraukas individualiuose žurnaluose; - Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę; - Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais; - Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnografinės muzikos motyvais, dalyvauja tautinių ir valstybinių švenčių minėjimuose Miško mokykloje, mokosi kas rytą giedoti Lietuvos himną.
Emocijų suvokimas ir raiška Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose, emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus; Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	- Savo poreikius mokosi parodyti veido mimika, garsais, gestais, pirmaisiais žodžiais, pradeda vartoti emocijų pavadinimus, geba priskirti pagrindinę emociją Kimochi personažams; - Kilusias emocijas išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza; - Jautriai reaguoja, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis; - Mokosi emocijas atpažinti, jas įvardyti; - Savo nuotaiką pažymi naudojant emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“; - Atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso.
Savireguliacija ir kontrolė Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros	- Įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodo, atskleidžia, išreiškia emocijas, kreipiasi pagalbos, pasiguodžia, leidžiasi

Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	apkabinamam, nuraminamam, nukreipia dėmesį nuo stiprias emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos; - Bendraudamas su kitais mokosi tinkamai elgtis, pritaiko išmoktus būdus, kuriuos patyrė, suprato, perėmė iš suaugusiojo, atsižvelgia į kito prašymus; - Jaučia laiko tėkmę sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. Eksperimentuoja su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais - Paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami savo dienos rutinos paveikslėlius.
Santykiai su suaugusiaisiais ir vaikais Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminis gebėjimas Pasitiki mokytojais ir darželio vaikais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir nejprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, aiškinasi, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.	Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu	- Mokosi būti ir veikti šalia kitų ir kartu su kitais įsitraukdami į bendrus žaidimus ir veiklas grupelėje; - Stengiasi suprasti, ką jaučia kitas, bando atliepti kito jausmus ar norus; - Tyrinėja aš – ne aš ribas; kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirenka savo drabužėlius ar žaislus, aiškinasi mano – tavo santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu)

	vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamasi bendrai.	

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savivoka ir savigarba Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	- Tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas eksperimentuodami, kurdami modelius; - Mokosi pajausti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą, reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą; - Aiškina ką suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali; - Įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprybes, sau priimtiniausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais - Plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius darydami klaidas ir jas taisydami; - Tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, samprotauja, kaip atrodys užaugę, ko norėtų išmokti, kuo norėtų tapti ateityje; - Atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo

		būdus gyvai ir nuotoliu; - Šalies ir pasaulio žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, būstų, darbų, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumus ir įvairovę vaikai pažįsta per įvairias medijas; - Aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos ir pan., tyrinėja ir atranda, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius; - Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose Miško mokykloje; - Prisideda prie renginių planavimo ir organizavimo; - Pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapį, konstruoja mėgstamų vietų modelius, iš pasakojimų pažįsta iškilias asmenybes; - Pilietinį tapatumą vaikai ugdosi šeimoje, grupėje, kieme laikydamiesi vertybių, pareigų ir teisių, kurias turi konkrečios valstybės pilietis; - Grupėje dalinasi skirtingų vaikų tautybių, kalbų ir kultūrų apraiškomis, skirtybes tyrinėja; - Dalyvauja prasmingose veiklose: grupės veiklose, bendruomenės talkose, miesto renginiuose, kurios siejamos su aplinkos saugojimu, tvarkymu; - Aiškinasi ir išreiškia

		supratimą, kad kai kurie žmonės patiria skurdą, jiems reikalinga pagalba, todėl įsitraukia į organizuojamas labdaros akcijas, drabužių mainus Miško mokykloje, prisideda prie kitų labdaros iniciatyvų vedami mokytojo.
Emocijų suvokimas ir raiška Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu.	Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradeda kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas atliepia kito jausmus ir gali padėti pasijusti geriau.	- Įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu; - Gerai įvardija Kimoči personažų charakterio savybes ir atpažįsta jas kituose žmonėse; - Žaidžia žaidimus ir skaito knygeles, kurie skatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti emocijas; - Skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ir kt.) parodo savo poreikius, pomėgius, interesus; - Veikdami įvairiose veiklose, žaidimuose, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja, vis geriau atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis
Savireguliacija ir kontrolė Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir	Žino ir geba taikyti įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą.	- Pradeda valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbado skirtingus būdus, padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, sutelkia pastangas tinkamam poelgiui; - Mokytojo padedamas

veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose. Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	mokosi valdyti pokyčių situacijoje kilusias neigiamas emocijas, kad pasijustų gerai; - mokosi įžvelgti gerąją pokyčių pusę, susitarti, prisiderinti; - geba bendrauti su aplinkiniais pagal Kimoči bendravimo raktus, juos įvardinti; - Stebi, tikslingai tyrinėja, išbando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus; - Ugdosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę žaidžiant savireguliaciją plėtojančius žaidimus, savarankiškai išbandant naujas veiklas, kartu su kitais įsitraukiant į ištvermės, tikslumo, kliūčių įveikos reikalingas veiklas, laikosi su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos, savarankiškai atlieka dienos darbelius; - Išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės (savęs motyvavimas atlikti tai, ko daryti nesinori) būdus, ugdosi veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus; - Kelia sau paprastus asmeninius ar veiklos tikslus ir jų siekia. Susidūrus su kliūtimi keičia veikimo ar elgesio būdus, atkakliai stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima; - Mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų

		tinkamiausius būdus; - Klausinėja apie reikalavimus savo elgesiui, stengiasi pagal įgytą supratimą elgtis tinkamai; - Kalbėdamiesi, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, pavadina paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj.
Santykiai su suaugusiaisiais ir vaikais Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminis gebėjimas Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir nejprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei kitų nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	- Inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisykles, padeda, paremia vienas kitą, tariasi; - Išbando pačių bendraujant atrastus, ar iš kitur sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, kaip tinkamai draugauti; - Piešiant, matuojantis, lyginant panašumus ir skirtumus, kalbantis, žaidžiant, kartu veikiant tyrinėja, kuo panašus/si į kitus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų, suaugusiųjų; - Komunikuoja su mokytoju, seka jo elgesio modelį, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį ar mažiau gebantį vaiką; - Žaisdamas, atlikdamas grupines veiklas mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti; - Mokytojo padedamas

	dabar plėtoja supratimą apie laiko tėkmės pokyčius per tam tikrą laiką	mokosi įžvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno nesutarimo dalyvio nuomonę ir ieškoti išeičių, kurios būtų priimtinos kiekvienam. - Mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti; - Kartu su visais priima bendrus sprendimus, diskutuoja, drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko aplinką, jaučiasi aktyviais grupės dalyviais; - Atpažįsta tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje, sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių ir žymių veikėjų; - Aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas mums gali papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį; - Atranda ir tyrinėja dominančias istorines ar žymias vietas esančias aplinkui Miško mokyklą;

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Antri-treti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kalbų supratimas Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų	-Atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdami suaugusiojo kalbą; - Vaikai ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus;

	gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių. dienotvarke susijusius paaiškinimus.	- Supranta skaitomus nesudėtingus trumpus tekstus, pasakojamas istorijas ir jose vykstančių įvykių seką; - Pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo inicijuojamose mąstyti skatinančiose veiklose.
Kalbinė raiška Nusiteikęs kalbà ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminis gebėjimas Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį, pasakoja ir kuria paprastas istorijas.	2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus, nesudėtingas daineles. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	- Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika ir pantomima dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose; - Jausmų, emocijų, norų, minčių raišką skatina dėmesys jų kalbai, kantrus išklausymas, lėtas kalbėjimo tempas, reagavimas į vaikų intencijas, reiškiamas žodine ir nežodine išraiška; - Suaugusiojo padedami, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodami sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles; - Poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių

		veiklų aptarimas; - Domisi skirtinga kalbine raiška;
Skaitmeninis sumanumas Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas padedant mokytojui. Esminis gebėjimas Geba pažinti ir suprasti kam naudojamos elementarios skaitmenines priemonės.	Paprašo pas mokytoją pritaikyti skaitmeninį įrenginį tam tikriems veiksmams atlikti: fotografuoti, ieškoti informacijos; paleisti muziką.	- Mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, klausydamiesi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis - Domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, ekrane, kitose priemonėse, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. Vaizdinės informacijos suvokimą papildo kiti jutiminiai pojūčiai – lytėjimas, klausa, regėjimas.
Meninė raiška Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminis gebėjimas Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, kalba. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.	- Žodinės kalbos suvokimą ugdosi dalyvaudami inicijuojamuose vaidmenų žaidimuose, žaidimuose su gamtinėmis medžiagomis ir kitomis priemonėmis bei kitose žaismės situacijose ir Kimochi užsiėmimuose; - Plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius ir eksperimentuodami su raštu; - Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, smėlyje bei kitose gamtinėse

		aplinkose; - Mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar poliloge.
Aplinkos pažinimas Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslius jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus.	-Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius aplinkoje; - Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius; - Supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus; - Supranta savo kiemo ribas, laikosi artimo atstumo prie mokytojo nepažįstamose lauko aplinkose.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	**Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
Kalbų supratimas Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmes, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų	- Aktyviai įsitraukia į bendravimo veiklas, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdosi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais; - Žaisdami, dalyvaudami problemų sprendime, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus; - Kalbos supratimą gilina klausydamiesi amžių atitinkančių ir šiek tiek

	įvykti toliau.	sudėtingesnių įvairaus stiliaus tekstų, netiesiogiai perduodamų žinučių (laiškų, raštelių), siedami skaitomą tekstą su vaizdine informacija ir numanomu kontekstu; - Kūrybiškai naudojasi gestais reikšdami emocijas ir poreikius, bendradarbiaudami; - Rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu; - Stengiasi suprasti kitas kalbas, atrasti prasmes;
Kalbinė raiška Nusiteikęs kalbà ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminis gebėjimas Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	Išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius. Klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	- Kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis; - Dalyvauja mokytojo inicijuojamose veiklose, padedančiose pažinti pasaulį, mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį, žodinę raišką papildydami išradingais gestais, judesiais, mimika, iliustruodami aplinkos objektais, schemomis, piešiniais; - Įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti; - Supranta rašymo tikslus, tyrinėja ir supranta, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides; - Ugdosi kalbų įvairovės

		suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančiųjų intencijas; - Geba spręsti konfliktus naudodamas kalbinę raišką;
Skaitmeninis sumanumas Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminis gebėjimas Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. Sukurtu turiniu dalinasi su kitais. Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	- Sužadintas smalsumo įsitraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, kurių metu gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiaisiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis; - Kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami; - Rašytinės raiškos gebėjimus ugdosi atrasdami raides skaitmeniniuose įrenginiuose, siedami jas su ranka užrašytomis bei spausdintomis raidėmis, rašydami spausdintines raides ar skaitmenis ranka ir kompiuteriu; - Geba su suaugusiojo pagalba naudotis vidinėmis Miško mokyklos skaitmeninio dienyno priemonėmis lankomumo žymėjimui, ieškoti informacijos skaitmeninių įrankių pagalba, fotografuoti, filmuoti.
Meninė raiška Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminis gebėjimas Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas,	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, naudoja vis įvairesnes gamtines priemones meninei raiškai. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti;	- Režisūriniai, siužetiniai vaidmenų, žodiniai, kolektyviniai ir kiti žaidimai kuria vaikui naujas patirtis ir kalbines situacijas, kuriose iki šiol jis nėra dalyvavęs, suteikia galimybę plėsti žodyną, peržengiantį

įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais, pažįsta muzikos natas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. Siūlo naujus šokio ir judesio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius.	artimiausios aplinkos temas; - Plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai, padeda ugdytis žodinės kalbos supratimą; - Kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas, daineles; - Dalyvaudami bendruomenės renginiuose ir šventėse, aktyviai rodo savo dainavimo ir judesio gebėjimus, inicijuoja žaidimus ir padeda jaunesniems vaikams įsitraukti į šias veiklas.
Aplinkos pažinimas Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą, savo gyvenamosios vietos pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti.	- Įsitraukia į kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, jungdamiesi į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydamiesi skaitomų istorijų, skaitydami knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami video medžiagą. - Įsitraukia į veiklas, žaidimus, kurių metu piešiniais, rašinėjimais, raidėmis pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškelius tėvams, seneliams, vaikams, mokytojams.

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

MIŠKO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2025 M.

Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Antri-treti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslius jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus.	- Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (gamtinės priemonės, žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios) - Dienotvarkėje dėlioja numatomų įvykių paveikslėlius; - atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti, priemones veikloms, surenka daiktus reikalingus į žygį; - geba susitvarkyti savo aplinką padedami suaugusiojo.
Matematinis mąstymas Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminis gebėjimas Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti.	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas. Paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	- Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą; - Natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai); - Padedami mokytojo, atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį; - Natūraliai įsitraukia į

		žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti; - geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.
Skaitmeninis sumanumas Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminis gebėjimas Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradeda laikytis išmaniųjų įrenginių, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	- Padedant mokytojui geba naudotis fotoaparatu, pažymėti lankomumą el. dienyne; - Tyrinėdamas aplinką domisi mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais, jų veikimo principais.
Kalbų supratimas Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	- Kalbinami išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas atpažindami paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų; - Pradeda atpažinti ir skirti raides, skaitmenis;
Tyrinėjimas	Smalsauja, stebisi; atsargiai	- Noriai įsitraukia į įvairias

Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas; - Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti; - Smalsiai tyrinėja gamtines priemones, vandenį, žemę, augaliją.
Problemų sprendimas Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai.	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	- Pradeda nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (pavyzdžiui, įjungus šviesą, pasidaro šviesu); - Spėlioja kur daugiau vandens, įvairių gamtinių priemonių ir pan.; - Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas;
Mokėjimas mokytis Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminis gebėjimas Pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	- Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones - Žaisdami ir eksperimentuodami lauko aplinkose, įvairiose situacijose kalbinami mokytojo, vaikai įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties ir buvimo vietos arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti.	- Apžiūrinėja iš visų pusių, viršaus, apačios, liesdami, uosdami, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kampuotas, pailgas), kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą; - Stebint aplinkos daiktus suteikia jiems prasmę, prisitaiko prie aplinkos, ugdosi savarankiškumą, supranta, kad kažką reikia apeiti, kažką galima pakelti ir pernešti, kažko geriau neliesti, pagal daiktus ir jų išsidėstymą orientuojasi aplinkoje; - Remdamiesi patirtimi per žygius ir išvykas, vartydami paveikslėlių ir interaktyvias knygas, žiūrėdami vaizdo medžiagą, žaisdami, apžiūrėdami išvykų metu, vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (pavyzdžiui, oro, vandens, sausumos); - Stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir pan.), pajunta tekstūrų skirtumus, vaisiuose suranda sėklas; - Sodina, sėja ir stebi augalo augimą; - Tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi

		gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę, sezonų kaitą, temperatūrų kaitą;
Matematinis mąstymas Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminis gebėjimas Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojasi grafiniais jų vaizdais spręsdamas problemas. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliam jų skirtumui apibūdinti. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai.	- Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius; - Veikdami su daiktais, vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdosi kantrybę, savikontrolę; - Gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (iš šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje; - Vaikai pastebi daiktų seką eidami į mokyklą, kur nors važiuodami: kelio ženklas, šviesoforas, perėja ir pan. - Darže, pavėsinėje vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga; - Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridedant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus; - Naudodamiesi objektais, piešiniais, kurdami istorijas, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti.
Skaitmeninis sumanumas Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminis gebėjimas Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas	Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones prie veiklos (pavyzdžiui, klausosi paukščių garsų ir piešia paukščius), skirtingus turinio tipus. Sukurtu turiniu dalinasi su kitais.	- Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus panaudojant įvairias priemones: knygose, informaciniuose tekstuose, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia

skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant, ir pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga; - Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais, programėlėmis (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės, kompasas), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus). - Skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles vaikai sužino ir mokosi taikyti jas aptardami su suaugusiuoju
Kalbų supratimas Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmes, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	- Daiktus ir jų savybes vaikai mokosi suprasti ir pavadinti, kai jų tyrinėjimus lydi mokytojo komentarai, klausimai, grįžtamasis ryšys; - Dalinasi mintimis, kam reikalingi medžiai, kaip esame dalis gamtos (teikia pavėsį, jame prieglobstį randa gyvūnai), mokytojo padedami, išsiaiškina, kad medžiai gamina deguonį, kuris būtinas žmonių ir gyvūnų kvėpavimui, ir supranta, kad medžius reikia saugoti ir sodinti. - Mokosi apie artimiausią aplinką kelti klausimus, į kuriuos atsakoma „taip“ arba „ne“, mokosi klausti kam reikalingi tam tikri aplinkos elementai, juos pastebėti;

		- Įsitraukia į diskusijas su mokytoju ir kitais vaikais, kaip gali būti fiksuojami, koduojami duomenys, dalinasi idėjomis, kaip būtų galima juos grafiškai pavaizduoti; - Diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną; - Sieja daiktus ir gamtines priemones iš aplinkos su savo patirtimis, istorijomis, jomis aktyviai dalinasi.
Tyrinėjimas Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	- Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję - Tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pavyzdžiui, kamuoliai, akmenys skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pavyzdžiui, kamuoliai forma skiriasi nuo akmenų) - Drauge su mokytoju aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams. Jie lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko; - Žaisdami atranda fizikinius reiškinius, tyrinėja tamprumo, plūduriavimo, gravitacijos ir kitus fizikinius reiškinius su natūraliais objektais ir priemonėmis

		gamtoje; - Tyrinėjimo objektu tampa vanduo ir jo būviai – ledas, sniegas, garai, rūkas, balos ir t.t.; - Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus;
Problemų sprendimas Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	- Ieško atsakymų į patiems kylančius ir mokytojo nuolat keliamus klausimus; - Diskutuoja apie gyvūnų naudą, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, gerai jaustųsi. Svarsto ir aiškina, kaip gyvūnai prisitaikę prie aplinkos, kokie žmogaus ir gyvūnų santykiai, prižiūri darželyje gyvenančius gyvūnus; - Veikdami mokytojo tikslingai sukurtuose kontekstuose, mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį spręsdami problemas; - Geba įvertinti problemas elgesyje, bando jas spręsti naudodami Kimochi bendravimo raktus, reikiant pagalbos kreipiasi į suaugusįjį.
Mokėjimas mokytis Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminis gebėjimas Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto	Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir	- Džiaugiasi atradę naujus dydžių palyginimo būdus; - Per įvairias praktines veiklas susipažįsta su nurodymo, komandos sąvoka; - Grafiniu būdu vaizduoja savo patirtis refleksijos metu; - Kasdieną reflektuodami supranta, ką išmoko, ko dar

ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti. vaikai naudoja įvairius įrankius, ir stebėdami, kaip tie įrankiai veikia, patys juos išbando. Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdosi nuostatą tausoti daiktus	neišmoko, kas patinka ir nepatinka.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo turinys 2-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Antri-treti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Estetinis suvokimas Domisi, gėrisi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminis gebėjimas Susipažįsta su įvairiais gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškiniais, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	- Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis; - Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susižavėjimą, grožėjimąsi); - Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi Miško mokyklos lauko erdves tvarkant ir hormoningai, atskleidžiant natūralias gamtos spalvas, biojvairovę, ribojamas medžiagiškumas bei

		dirbtinių spalvų paletė erdvių vizualiniame planavime ir vystyme.
Meninė raiška Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminis gebėjimas Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, Kuria statinius, lipdinius, objektus lauko erdvėse. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.	- Mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydami muzikos kalbos pradmenis; - Žaisdami muzikinius žaidimus ir daineles, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika; - Judėdamas erdvėje vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą;
Gebėjimas žaisti Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Žaidžiant pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	- Išmoksta pasirinkti arba ir patys susikurti erdves savo žaidimams; - Žaidimo patirties neturintis vaikas pradeda žaisti mokytojui su juo inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams; - Erdvinė raiška lavėja jiems spontaniškai žaidžiant su gamtinėmis skirtomis priemonėmis ir medžiagomis;
Kūrybiškumas Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų	- Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie

Esminis gebėjimas Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	kūryba ir norą veikti kartu su kitais. Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo.	išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį; - Įsitraukia į laisvą žaidimą su vyresniais vaikais, pradeda žaisti savo sugalvotus žaidimus naudodami vis daugiau gamtinių priemonių ir lauke esančių objektų, sugalvoja skirtingų objektų panaudojimo būdų.
Tyrinėjimas Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	- Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes; - Įvaldę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką; - Spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: jas liečia, judina, brauko, spaudo, teplioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius; - Tyrinėdami gamtinius reiškinius, priemones ir gyvius, sukuria ir pritaiko žaidimus, situacijas (pavyzdžiui, kepa gimtadienio tortus iš drėgno smėlio).

Emocijų suvokimas ir raiška Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja. Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	- Dėl džiaugsmingos aplinkinių reakcijos vaikai labiausiai pasisekusius judesius ir garsus vis tikslingiau kartoja, ima jais žaisti, manipuliuoti, siekdami socialinio atsako; - Pradeda domėtis kitų vaikų jausmais, juos empatiškai atliepia pagal suaugusiųjų pavyzdį.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Estetinis suvokimas Domisi, gėrisi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminis gebėjimas Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą pasakydamas vieną kitą argumentą.	- Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis; - Grafinė ir spalvinė raiška tampa įvairesnė, meninių sąvokų žodynas platesnis, kai mokytojo paskatinti jie stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniais; - Pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius įstaigoje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.; - Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi Miško mokyklos lauko erdves tvarkant ir

		hormoningai, atskleidžiant natūralias gamtos spalvas, biojvairovę, ribojamas medžiagiškumas bei dirbtinių spalvų paletė erdvių vizualiniame planavime ir vystyme.
Meninė raiška Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminis gebėjimas Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius.	- Mokytojo skatinami plėtoja ir savos kūrybos spontanišką; - Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija; - Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti ir t.t. - Pritaiko gamtines priemones garso išgavimui – muzikavimui; - Tikslingas grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimas – piešimas; - Piešdamas ir kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką;
Gebėjimas žaisti Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Žaidžiant laikosi susikurtų žaidimo	- Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus; - Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, vaikai pamažu pereina į grupinius žaidimus; -Žaidimai tampa tęstiniais, vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja

	taisyklių. prie siužetinių vaidmenų žaidimų. Prisiimdami apibendrintus vaidmenis, vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienes socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas	siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus; - Vaikai kuria naratyvinius žaidimų pasaulius; - Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. -Vaikams patinka kurti savo žaidimus ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais. Savarankiškai žaisdami ir kurdami vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes;
Kūrybiškumas Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminis gebėjimas Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	- Šokdami vaikai tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui - Patiria džiaugsmą kurdami įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų; - Drauge su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, bendruomenės šventėse ir pan.)
Tyrinėjimas Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus	- Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius,

gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	susieja spontaniškus judesius su šokio elementais - Kartu su bendraamžiais ir suaugusiaisiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių; - Tyrinėja gamtos reiškinius, objektus, gyvius ir augalus, jiems pritaiko žmonių gyvenimo situacijas.
Emocijų suvokimas ir raiška Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradeda kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau. Suvokia vienu metu jaučiantys daugiau nei vieną jausmą.	- Atskiri judesiai, o vėliau ir jų deriniai padeda išlaisvinti kūno koordinaciją ir plastiškumą, todėl pradeda judėti erdvėje įsivaizduojama vingiuota linija, mokosi koordinuoti savo kūną. - Naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno energiją ir įtampą; - Atranda per meninę raišką piešime ar judesį lauko erdvėse, vietas ir būdus savo emocijų raiškai ir reguliavimui; - Atliekant simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems; - Dalinasi ir reflektuoja patirtas patirtis su šalia esančiais.

ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ DARBO ORGANIZAVIMAS

Miško mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėse nuolat dirba trys švietimo pagalbos specialistai: logopedas, psichologas ir specialusis pedagogas.

Logopedo darbo organizavimas

Logopedas mokslo metų pradžioje visose grupėse atlieka vaikų vertinimo veiklas, kurių metu įvertina, kuriems vaikams reikalinga logopedo pagalba, individualios logopedo konsultacijos. Įvertinus vaikų gebėjimus, sudaromas individualių konsultacijų planas, konsultacijų trukmė – 30 min. Individualios konsultacijos organizuojamos ir dviems arba trims logopedinių poreikių turintiems vaikams, kai šiems mažoje grupelėje dirbti sekasi geriau, nei individualiai.
Visų mokslo metų eigoje, kiekvieną savaitę logopedas dalyvauja 1 valandos grupės veiklose kiekvienoje Miško mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėje. Šios veiklos metu, logopedas grupėje atlieja veiklas, kurios atitinka einamosios savaitės kontekstą, stebi vaikų pažangą, atsiradusius papildomus poreikius, pateikia rekomendacijas mokytojams ir mokytojų padėjėjams.

Psichologo darbo organizavimas

Miško mokyklos psichologas dalyvauja kiekvieną savaitę po 1 val. kiekvienos ikimokyklinės grupės veiklose. Šio dalyvavimo metu, psichologas stebi bendrą grupės dinamiką, pastebi vaikus, kuriems reikia papildomos specialistų pagalbos, po stebėjimo konsultuoja ir teikia rekomendacijas mokytojams bei vaikų tėvams. Esant poreikiui, psichologas kviečia vaiko tėvus individualiam pokalbiui, rekomenduoja tolesnius veiksmus, elgesio šeimoje kryptis, padedant vaikui augti. Psichologas Miško mokykloje taip pat atliepia mokytojų poreikį konsultuotis dėl darbo su vaikais, problemų sprendimo, vaiko gerovės komisijos organizavimo klausimais.

Specialiojo pedagogo darbo organizavimas

Specialusis pedagogas teikia mokymosi pagalbą vaikams su nustatytais specialiaisiais poreikiais pagal Psichologinės pedagoginės tarnybos rekomendacijas ir išvadas. Specialusis pedagogas padeda mokytojams pritaikyti ugdymo veiklas bei priemones specialiųjų poreikių turinčių vaikų įtraukčiai į ugdymo procesą ikimokyklinio ugdymo grupėse. Specialusis pedagogas, pagal poreikį, konsultuoja tėvus ir suteikia informaciją, kaip papildomai ugdyti specialiųjų poreikių turintį vaiką namuose.

Vaiko gerovės komisijos darbo organizavimas

Vaiko gerovės komisija Miško mokyklos ikimokyklinio ugdymo įstaigose kviečiama mokytojų, administracijos, švietimo pagalbos specialistų iniciatyva. Vaiko gerovės komisijos tikslas – padėti vaikui augti pilnatvėje, atliepti vaiko visapusiškus poreikius. Vaiko gerovės komisija organizuojama pagal įstaigos direktorės patvirtintą tvarką.

VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

VAIKO UGDYMO PASIEKIMŲ STEBĖSENOS TIKSLAI

Ugdymo pasiekimų stebėsenos tikslai Miško mokyklos ikimokyklinėse grupėse yra šie:

- Geriau pažinti vaiką ir kurti stiprų ryšį su kiekvienu vaiku individualiai;
- Padėti vaikui sėkmingai augti ir tobulėti;
- Atpažinti vaiko specialiuosius poreikius ir juos atliepti;
- Tikslingai planuoti ugdymą ir priimti su ugdymo planavimu ir pokyčiais susijusius sprendimus.

PASIEKIMŲ STEBĖSENOS APRAŠAS

Vaiko stebėsena Miško mokyklos ikimokyklinėse grupėse atliekama laikantis individualumo, nuoseklumo bei tėvų ir vaiko įtraukties į-stebėsenos procesą principų. Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į 18 ikimokyklinio ugdymo kompetencijų.
Vaiko stebėsena vykdoma visus mokslo metus, vedama kiekvieno vaiko individualios stebėsenos knyga - žurnalas, kurioje įklijuojamos vaiko veiklos nuotraukos, trumpai aprašomos veiklos, individuali vaiko raida. Kiekvienas vaikas šią knygą gali vartyti, joje piešti, mokytojai ir padėjėjai įrašo vaiko citatas, papildo gyvenimiškų patirčių aprašymais, nuotraukomis, vaiko piešiniais ir darbeliais, individualių susitikimų su tėvais metu du kartus per metus, esant poreikiui ir dažniau, žurnalas papildomas tėvų įžvalgomis.
Vaikams, kuriems darželyje kyla iššūkiai mokantis socialinių, akademinių dalykų yra organizuojamas VGK posėdis ir sudaromas individualus pagalbos planas. Šie vaikai vertinami įstaigos specialistų ir pildoma pirminio ugdymosi poreikių vertinimo forma. Tėvams siūloma vaiko poreikius vertinti Pedagoginėje psichologinėje tarnyboje.
Formalizuotas kompetencijų aprašas pildomas vaikams turintiems SUP šiais atvejais: pagal tėvų prašymą; esant poreikiui įvertinti vaiką Psichologinėje pedagoginėje tarnyboje ar kitose su pagalba vaikui susijusiose įstaigose. Vertinimą atlieka pagrindinis grupės mokytojas bei specialieji pedagogai. Organizuojami individualūs pokalbiai su tėvais vaiko pažangai įvertinti kartą per metus bei mėnesiniai grupių susirinkimai.

Vaiko pasiekimų stebėsenos etapai

Pradinis vertinimas:

- Stebima vaiko pradinė adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai, aktyviai dalinamasi pastebėjimais su tėvais;

Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas individualiuose žurnaluose:

- Mokytojai nuolat taiko pagrindinius pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus (stebėjimą, vaiko veiklų, darbelių analizę, pokalbį su vaiku, vaiko pasakojimą, diskusiją, individualias užduotis ir kt.), fiksuoja svarbius momentus, pažangą ir sunkumus, su kuriais susiduria vaikas. Stebėjimui naudojami įvairūs metodai;

- Analizuojami vaiko kūrybinių darbų, projektų ir kitos veiklos rezultatai. Vieną kartą mėnesį fiksuojami pasiekimai, pažanga ir ugdymosi poreikiai;
- Individualių susitikimų su tėvais metu aptariami vaiko pasiekimai bei papildomas vaiko žurnalas tėvų pastebėjimais;
- Kasdienei grupės pažangai įvertinti naudojamos fotografijos ir vaizdo įrašai, kurie keliami į uždarą socialinį tinklą du kartus per savaitę ir ten kaupiami.
- Atsižvelgiant į vaikų pasiekimų stebėsenos rezultatus, organizuojama tolesnė grupės veikla.

Perėjimas iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą:

- Vaikui pereinant iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą, mokytojai perduoda vaikų žurnalus priešmokyklinio ugdymo mokytojui tolimesniam pildymui, aptaria vaiko pasiekimus bei kompetencijas;
- esant poreikiui kviečiami tėvai, specialieji pedagogai, administracija ar organizuojamas vaiko gerovės komisijos posėdis;